

Sprawa C-830/19

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

15 listopada 2019 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Tribunal de première instance de Namur (sąd pierwszej instancji,
Namur, Belgia)

**Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie
orzeczenia w trybie prejudycjalnym:**

6 listopada 2019 r.

Strona skarżąca:

C.J.

Druga strona postępowania:

Région wallonne

[...][Or. 2][...]

[...][procedura]

I. OKOLICZNOŚCI POWSTANIA SPORU

1. [...]
2. [...]
3. [C.J.] przejął część (1/3) gospodarstwa rolnego swoich rodziców [...] w celu dalszego prowadzenia gospodarstwa rodzinnego.

C.J. wykonuje działalność w ramach stowarzyszenia nieposiadającego osobowości prawnej ze swoim ojcem, F.J., który pozostaje właścicielem 1/3 gospodarstwa, zaś ostatnia 1/3 należy do jego małżonki, matki C.J. [Or. 3]

4. [...].
5. W dniu 27 stycznia 2016 r. C.J. wystąpił do Région wallonne (regionu Walonia) z wnioskiem o przyznanie wsparcia na rozpoczęcie działalności (rozpoczęcie działalności po raz pierwszy)¹ w imieniu stowarzyszenia nieposiadającego osobowości prawnej między J.F. i C. (zwanego dalej „stowarzyszeniem nieposiadającym osobowości prawnej”). [...]
6. W dniu 28 października 2016 r. Région wallonne powiadomił stowarzyszenie nieposiadające osobowości prawnej o decyzji odmownej, którą uzasadniono w następujący sposób:

„Opinia negatywna z powodu naruszenia art. 25 akapit pierwszy pkt 6° arrêté du gouvernement wallon relatif aux aides au développement et à l’investissement dans le secteur agricole (rozporządzenia rządu Walonii w sprawie wsparcia rozwoju i inwestycji w sektorze rolnym), a także naruszenia art. 7 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego [do tego rozporządzenia]. Przejęte gospodarstwo zgłasza Standardową Produkcję Brutto (SPB), której górny próg przekracza dopuszczalny limit 1 000 000,00 EUR”.

7. W dniu 2 listopada 2016 r. wniesiono odwołanie do agencji płatniczej [...]. Odwołanie uzasadniono tym, że w celu określenia pułapu SPB należy uwzględnić fakt, że gospodarstwo znajduje się w posiadaniu 3 osób.
8. W dniu 17 lutego 2016 r. [...] agencja płatnicza utrzymała w mocy pierwotną decyzję: [...]
9. W dniu 12 października 2017 r. C.J. wniósł do niniejszego sądu skargę przeciwko Région wallonne.

C.J. wnosi do sądu o:

„[...] Zasądzenie od Région wallonne na rzecz pana C.J. kwoty głównej w wysokości 70.000 EUR z tytułu wsparcia na rozpoczęcie działalności, o którym mowa w arrêté du gouvernement wallon du 10 septembre 2015 relatif aux aides au développement et à l’investissement dans le secteur agricole (rozporządzeniu rządu Walonii z dnia 10 września 2015 r. w sprawie wsparcia rozwoju i inwestycji w sektorze rolnym), powiększonej [Or. 4] o odsetki [...].

10. Région wallonne wnosi do sądu o uznanie skargi [...] za bezzasadną [...].
11. [...]

1 [...]

12. [...]

II WYMIANA STANOWISK

II.1. Prawo krajowe i europejskie mające zastosowanie do sporu

13. Niniejszy spór dotyczy wniosku o udzielenie wsparcia na rozpoczęcie działalności złożonego przez C.J. na podstawie:

- arrêté du gouvernement wallon relatif aux aides au développement et à l'investissement dans le secteur agricole du 10 septembre 2015 (rozporządzenia rządu Walonii z dnia 10 września 2015 r. w sprawie wsparcia rozwoju i inwestycji w sektorze rolnym);
- arrêté ministériel [d'exécution] du 10 septembre 2015 (ministerialnego rozporządzenia [wykonawczego] z dnia 10 września 2015 r.) [...].

II.1.1.

14. Wspomniane akty prawne wdrażają [...] rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005.

15. [...] **[Or. 5]**

16. Artykuł 19, zawarty w rozdziale I „Działania” tytułu III „Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich” tego rozporządzenia, zatytułowany „Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej”, przewiduje:

„1. Wsparcie w ramach tego działania obejmuje:

- a) pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz:

 - i) młodych rolników;*
 - ii) działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich;*
 - iii) rozwoju małych gospodarstw;**
- b) inwestycje w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej;*
- c) płatności roczne lub płatności jednorazowe dla rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw ustanowionego w tytule V rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 (»system*

dla małych gospodarstw»), którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo rolne innemu rolnikowi;

2. *Wsparcia na mocy ust. 1 lit. a) ppkt (i) udziela się młodym rolnikom.*

Wsparcia na mocy ust. 1 lit. a) ppkt (ii) udziela się rolnikom lub członkom gospodarstwa rolnego, którzy różnicują działalność w kierunku działalności pozarolniczej, oraz mikroprzedsiębiorstwom i małym przedsiębiorstwom oraz osobom fizycznym na obszarach wiejskich.

Wsparcia na mocy ust. 1 lit. a) ppkt (iii) udziela się małym gospodarstwom określonym przez państwa członkowskie.

Wsparcia na mocy ust. 1 lit. b) udziela się mikroprzedsiębiorstwom i małym przedsiębiorstwom oraz osobom fizycznym na obszarach wiejskich, a także rolnikom lub członkom gospodarstwa rolnego.

Wsparcia na mocy ust. 1 lit. c) udziela się rolnikom kwalifikującym się do uczestniczenia w systemie dla małych gospodarstw od przynajmniej jednego roku w chwili składania przez nich wniosków o przyznanie wsparcia oraz jeśli zobowiązują się oni do trwałego przekazania całego swojego gospodarstwa rolnego wraz z odpowiednimi uprawnieniami do płatności innemu rolnikowi. Wsparcie wypłacane jest od daty przekazania gospodarstwa rolnego do dnia 31 grudnia 2020 r. lub jest ono obliczane w odniesieniu do tego okresu i wypłacane w formie jednorazowej płatności.

3. *Każda osoba fizyczna lub prawna bądź grupa osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, może być uznawana za członka gospodarstwa rolnego, z wyjątkiem pracowników gospodarstwa. W przypadku gdy za członka gospodarstwa rolnego uznaje się osobę prawną lub grupę osób prawnych, członek ten musi prowadzić działalność rolniczą w gospodarstwie w chwili złożenia wniosku o przyznanie wsparcia.*

4. *Wsparcie na mocy ust. 1 lit. a) uzależnione jest od przedłożenia planu biznesowego. Realizacja planu biznesowego musi rozpocząć się w terminie dziewięciu miesięcy od daty decyzji o przyznaniu pomocy. [Or. 6]*

W przypadku młodych rolników otrzymujących wsparcie na mocy ust. 1 lit. a) pkt (i) plan biznesowy musi przewidywać, że młody rolnik spełnia wymogi art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 w odniesieniu do definicji rolników aktywnych zawodowo w terminie 18 miesięcy od daty rozpoczęcia działalności.

Państwa członkowskie określają górne i dolne progi umożliwiające gospodarstwom rolnym dostęp do wsparcia na mocy ust. 1 lit. a) ppkt (i) oraz (iii). Niższy próg wsparcia na mocy ust. 1 lit. a) ppkt (i) musi przewyższać górny próg dla wsparcia na mocy ust. 1 lit. a) ppkt (iii). Wsparcie jest ograniczone do

gospodarstw rolnych spełniających definicję mikroprzedsiębiorstw oraz małych przedsiębiorstw.

5. *Wsparcie na mocy ust. 1 lit. a) jest wypłacane w co najmniej dwóch ratach przez okres maksymalnie pięciu lat. Raty mogą mieć charakter degresywny. Wypłacenie ostatniej raty na mocy ust. 1 lit. a) ppkt (i) oraz (ii) uzależnione jest od prawidłowej realizacji planu biznesowego.*

6. *Maksymalna kwota wsparcia na mocy ust. 1 lit. a) określona jest w załączniku II. Państwa członkowskie określają kwotę wsparcia na mocy ust. 1 lit. a) pkt (i) oraz (ii), biorąc pod uwagę także sytuację społeczno-gospodarczą obszaru objętego programem.*

7. *Wsparcie na mocy ust. 1 lit. c) jest równe 120% rocznej płatności, do otrzymania której beneficjent kwalifikuje się w ramach systemu dla małych gospodarstw.*

8. *W celu zapewnienia sprawnego i skutecznego wykorzystania zasobów EFRROW Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 83 ustanawiających minimalną treść planów biznesowych i kryteriów stosowanych przez państwa członkowskie do określania progów, o których mowa w ust. 4 niniejszego artykułu.*

17. [...].

18. Na tej podstawie przyjęto rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 807/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i wprowadzające przepisy przejściowe.

19. Motyw 5 tego rozporządzenia delegowanego ma następujące brzmienie:

„Plany biznesowe, o których mowa w art. 19 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, powinny zapewnić elementy wystarczające do oceny, czy cele wybranego działania zostały osiągnięte.

Aby zapewnić równe traktowanie beneficjentów w całej Unii oraz ułatwić monitorowanie, kryterium stosowanym do określania progów, o których mowa w art. 19 ust. 4 tego rozporządzenia, powinien być potencjał produkcyjny gospodarstwa rolnego”. [Or. 7]

20. Artykuł 2 ust. 1 rozporządzenia delegowanego, zatytułowany „Młody rolnik”, stanowi:

„Państwa członkowskie określają i stosują szczegółowe warunki dostępu do wsparcia, w przypadku gdy młody rolnik zdefiniowany w art. 2 ust. 1 lit. n) rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 nie rozpoczyna działalności jako jedyny

kierujący danym gospodarstwem rolnym, niezależnie od formy prawnej tego gospodarstwa. Warunki te są równoważne warunkom, które musi spełnić młody rolnik, który rozpoczyna działalność w gospodarstwie rolnym jako jedyny kierujący tym gospodarstwem rolnym. We wszystkich przypadkach kontrolę nad gospodarstwem rolnym sprawują młodzi rolnicy”.

21. Artykuł 5, zatytułowany „Rozwój gospodarstw rolnych i działalności gospodarczej”, przewiduje:

1. Plan biznesowy, o którym mowa w art. 19 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, zawiera przynajmniej:

- a) w przypadku pomocy na rozpoczęcie działalności dla młodych rolników:
 - i) opis sytuacji wyjściowej gospodarstwa rolnego;*
 - ii) cele pośrednie i końcowe dotyczące rozwoju działalności gospodarstwa rolnego;*
 - iii) szczegóły działań koniecznych do rozwoju działalności gospodarstwa rolnego, takich jak inwestycje, szkolenia, doradztwo, w tym szczegóły dotyczące zrównoważenia środowiskowego i efektywnej gospodarki zasobami;**
- b) w przypadku pomocy na rozpoczęcie działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich: (...)*
- c) w przypadku pomocy na założenie i rozwój małych gospodarstw rolnych:
 - i) opis sytuacji wyjściowej gospodarstwa rolnego; oraz*
 - ii) szczegóły działań mogących przyczynić się do osiągnięcia rentowności, takich jak inwestycje, szkolenia, współpraca, w tym szczegóły dotyczące zrównoważenia środowiskowego i efektywnej gospodarki zasobami.**

2. Państwa członkowskie określają progi, o których mowa w art. 19 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, w zakresie potencjału produkcyjnego gospodarstwa rolnego – mierzonego standardową produkcją zdefiniowaną w art. 5 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1242/2008 (1) – lub w równoważnych wartościach”.

II.1.2.

22. Arrêté du gouvernement wallon du 10 septembre 2015 relatif aux aides au développement et à l'investissement dans le secteur agricole (rozporządzenie rządu Walonii z dnia 10 września 2015 r. w sprawie wsparcia rozwoju i inwestycji w sektorze rolnym) ustanawia kryteria kwalifikowalności dotyczące:

- rozpoczęcia działalności poprzez przejęcie i poprzez utworzenie;
 - wnioskodawcy;
 - gospodarstwa przejętego lub utworzonego. [Or. 8]
23. W odniesieniu do kwalifikowalności gospodarstwa art. 25 arrêté du gouvernement wallon (rozporządzenia rządu walońskiego) przewiduje:

„Gospodarstwo przejęte lub utworzone spełnia następujące warunki:

[...]

6° jego standardowa produkcja brutto w rozumieniu art. 5 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1242/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiającego wspólnotową typologię gospodarstw rolnych musi przestrzegać dolnych i górnych progów określonych przez ministra. (...)

[...]”.

24. Artykuł 7 ministerialnego rozporządzenia [wykonawczego] z dnia 10 września 2015 r. stanowi:

„[...]

Górny próg określony w art. 25 akapit pierwszy pkt 6° arrêté du gouvernement wallon du 10 septembre 2015 (rozporządzenia rządu walońskiego z dnia 10 września 2015 r.) wynosi 1 mln EUR w przypadku rozpoczęcia działalności przez młodego rolnika oraz 1,5 mln EUR w przypadku rozpoczęcia działalności przez dwóch lub więcej młodych rolników jednocześnie”.

II.2. Zastosowanie w niniejszej sprawie

25. Co się tyczy wniosku C.J., w decyzji odmownej Région wallonne zakwestionował jedynie kryterium dotyczące przejętego gospodarstwa. [Or. 9]
26. Ściślej rzecz biorąc, chodzi o nieprzestrzeganie warunku szóstego, o którym mowa w art. 7 ust. 2 akapit drugi arrêté ministériel d'exécution (ministerialnego rozporządzenia wykonawczego), czyli przekroczenie górnego progu 1 mln EUR Standardowej Produkcji Brutto (SPB)² gospodarstwa.
27. W celu oceny wniosku C.J. oraz określenia, czy SPB osiągnęła górny próg, Région wallonne wziął pod uwagę całe gospodarstwo.

2 Celem SPB jest określenie wielkości ekonomicznej gospodarstw. SPB wyraża potencjał produkcyjny gospodarstw. [...]

28. Ponieważ C.J. przejął jedynie część gospodarstwa, uważa on, że przyjęcie potencjału produkcyjnego całego gospodarstwa jako wartości górnego progu jest metodą dyskryminującą i nieproporcjonalną, która narusza cele realizowane przez przepisy.

29. C.J. powołuje się na:

- naruszenie art. 2 rozporządzenia nr 807/2014 przez arrêté ministériel du 10 septembre 2015 (rozporządzenie ministerialne z dnia 10 września 2015 r.), które w celu określenia górnego progu nie wprowadza rozróżnienia pomiędzy sytuacją młodego rolnika, który nie rozpoczął działalności jako jedyny kierujący gospodarstwem rolnym, tak jak C.J., a sytuacją młodego rolnika przejmującego gospodarstwo jako jedyny kierujący tym gospodarstwem. [...].

W przedmiocie podnoszonego naruszenia art. 2 rozporządzenia nr 807/2014

30. Potencjał produkcyjny gospodarstwa rolnego został przyjęty jako kryterium służące ustalaniu progów, o których mowa w art. 19 ust. 4 rozporządzenia nr 1305/2013 [...], w celu zapewnienia równego traktowania beneficjentów z całej Unii i ułatwienia ich kontrolowania.³

31. W tym celu również, zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 807/2014, zatytułowanym „Młody rolnik”: **[Or. 10]**

„Państwa członkowskie określają i stosują szczegółowe warunki dostępu do wsparcia, w przypadku gdy młody rolnik zdefiniowany w art. 2 ust. 1 lit. n) rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 nie rozpoczyna działalności jako jedyny kierujący danym gospodarstwem rolnym, niezależnie od formy prawnej tego gospodarstwa. Warunki te są równoważne warunkom, które musi spełnić młody rolnik, który rozpoczyna działalność w gospodarstwie rolnym jako jedyny kierującym tym gospodarstwem rolnym. We wszystkich przypadkach kontrolę nad gospodarstwem rolnym sprawują młodzi rolnicy”.

32. C.J. uważa, że powyższy przepis zobowiązuje państwa członkowskie do stworzenia szczególnych warunków dostępu do statusu młodego rolnika, który nie prowadzi działalności w gospodarstwie rolnym jako jedyny kierujący tym gospodarstwem, w celu uwzględnienia różnicy między jego sytuacją a sytuacją młodego rolnika, który przejmuje gospodarstwo jako jedyny kierujący tym gospodarstwem. Tymczasem art. 7 rozporządzenia ministerialnego jest niezgodny z tym przepisem. Nie byłoby tak w przypadku, gdyby uwzględniono SPB proporcjonalnie do przejętej przez tego rolnika części w gospodarstwie.

33. [...]

3 Motyw 5 rozporządzenia delegowanego Komisji nr 807/2014.

34. Région wallonne uważa, że art. 2 nie dotyczy ewentualnej dyskryminacji młodego rolnika, który samodzielnie przejmuje gospodarstwo, i młodego rolnika, który dołącza do istniejącego gospodarstwa, lecz ma na celu jedynie zakazanie państwom członkowskim dyskryminacji ze względu na przyjętą formę prawną. Région wallonne podkreśla, że „*europäische regulacje wpisują pomoc na rozpoczęcie działalności w ramy wsparcia na rzecz przejścia gospodarstwa i jego prowadzenia przez młodych [rolników]*”.
35. Niemniej jednak, jak przewidują przepisy walońskie w przypadku rozpoczęcia działalności przez przejście, to znaczy „*nabycia przez młodego rolnika całości lub części istniejącego wcześniej gospodarstwa rolnego*”⁴, można przyznać pomoc młodemu rolnikowi, który może nie być jedynym kierującym tym gospodarstwem, lecz jedynie sprawować nad nim rzeczywistą kontrolę.
36. W tym przypadku młody rolnik sprawuje [...] kontrolę nad gospodarstwem z osobami, które nie mogą korzystać ze spornej pomocy.
37. W związku z tym istnieje wątpliwość co do:
- wykładni art. 2 rozporządzenia nr 807/2014 w odniesieniu do szczególnych warunków dostępu do wsparcia dla młodego rolnika, który nie prowadzi działalności jako jedyny kierujący gospodarstwem rolnym, oraz wykładni pojęcia [Or. 11] „*warunków równoważnych warunkom, które musi spełnić młody rolnik, który rozpoczyna działalność w gospodarstwie rolnym jako jedyny kierującym tym gospodarstwem rolnym*”;
 - kwestii, czy wspomniany przepis stoi w sprzeczności z art. 7 arrêté ministériel du 10 septembre 2015 (rozporządzenia ministerialnego z dnia 10 września 2015 r.), który nie przewiduje uwzględnienia samego udziału młodego rolnika w gospodarstwie lub jednostek pracy (JP) w celu ustalenia SPB, którą należy przyjąć w odniesieniu do progu górnego.

II.3. W przedmiocie pytania prejudycjalnego

38. [...]
39. [...][Or. 12]
40. [...]
41. [...]
42. Podstawą odmownej decyzji Région wallonne jest przekroczenie górnego progu. W związku z tym wydaje się właściwe rozważenie tej kwestii w pytaniu.

4 Artykuł 17 rozporządzenia rządu walońskiego.

Podobnie, ważnym elementem jest pojęcie osoby prowadzącej gospodarstwo jako nie jedyny kierujący tym gospodarstwem.

43. Należy zatem przedłożyć pytanie sformułowane w sentencji.

Z tych względów

[...]

SĄD, [...] [Or. 13]

44. Przed wydaniem orzeczenia co do istoty przedkłada Trybunałowi Sprawiedliwości następujące pytanie:

Czy art. 2, 5 i 19 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005, w związku z art. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 807/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i wprowadzającego przepisy przejściowe stoją na przeszkodzie temu, by państwa członkowskie w ramach wykonywania tych przepisów uwzględniły całe gospodarstwo, a nie tylko udział młodego rolnika w tym gospodarstwie lub jednostki pracy (JP) w celu określenia dolnych i górnych progów w przypadku, gdy gospodarstwo rolne jest zorganizowane na zasadzie stowarzyszenia nieposiadającego osobowości prawnej, w którym młody rolnik nabywa niepodzielną część i prowadzi gospodarstwo, ale nie jako jedyny kierujący tym gospodarstwem?

[...]